

Daňové a právní zprávy

září 2024

Úvodník 02

(Zne)užití práva

Pilíř 2 05

Novela zákona o dorovnávacích daních

Právo a daně 10

Nejvyšší soud se vyjádřil k výkladu ujednání o výši kupní ceny zahrnující případnou DPH

DPH 13

Stříbrné mince a DPH: Komplexní průvodce pro sběratele a investory

Judikátové okénko 18

Prodej účasti do holdingu a otázka zneužití při následné výplatě dividend - pohled Nejvyššího správního soudu

Judikátové okénko 23

Další (tentokrát negativní) pohled Nejvyššího správního soudu na stlačení akvizičního úvěru a otázku zneužití práva

Libor Frýzek
libor.fryzek@cz.ey.com
+420 731 627 004

(Zne)užití práva

Už nějakou dobu jsme zvyklí, že text zákona a jeho případná kreativní aplikace nestačí. Nad vším se vznášejí obecné principy zneužití práva. Existuje poměrně rozsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu (NSS) – základní teoretické principy známe – objektivní a subjektivní test.

Některé standardní plánovací techniky 90. let a počátku tisíciletí už jsou úplně mrtvé. Některé jsou naopak zatím (jen) na hraně a specifická judikatura ještě stále není dostatečná pro jasné závěry. NSS nedávno judikoval poměrně intenzivně ve dvou specifických otázkách, tzv. debt push down a výplata dividend přes holding. Je až zarážející, že obojí se používá v podstatě od počátku nové daňové soustavy v 1993 a první rozumná judikatura se objevuje až nyní. Na rozdíl třeba od korunových dluhopisů, kde většina trhu skončila u soudu v historicky krátké době.

Debt push down - česky krásně „stlačení akvizičního dluhu“. Zjednodušeně, společnost A chce koupit společnost B. Společnost A si půjčí u banky, koupí podíly ve společnosti B a společnost B pak do sebe sloučí. Výsledkem je společnost A, která v sobě má celé podnikání společnosti B, z jehož zisku může mimo jiné splácet akviziční dluh. Daňový efekt - úroky z akvizičního dluhu jsou daňově uznatelné (za splnění určitých podmínek) a snižují tak daňový základ a daň společnosti A včetně daně z podnikání původní společnosti B.

V některých zemích úplně zakázané - nemůžu splácet dluh z majetku, na jehož koupi jsem si půjčil. V některých zemích povolené, ale daňová uznatelnost úroků výslovně odmítnuta. Zákonodárce prostě nechce

v těchto situacích snižovat daňový základ. U nás povolené a nemáme ani výslovný zákaz daňové uznatelnosti. Z pohledu obecných daňových principů asi dává celkem smysl. Musel jsem si půjčit, abych podnikání, které generuje zdanitelné zisky, nabyl.

Takové prostředí ale trochu svádí k troše daňového plánování. Co když peníze mám, od banky si půjčit nepotřebuji a dluh a úrokový náklad vytvořím jen uměle vnitroskupinovou půjčkou? A co když ani nic koupit nechci a situaci akvizice navodím jen umělým přeprodejem ve skupině? Tady by asi intuitivně úrok být uznatelný neměl - z pohledu vyšší spravedlnosti, ne úplně dle textu zákona. Správce daně a potažmo soudy již zareagovali a v roce 2015 NSS vydal přelomové rozhodnutí ve známe kauze CTP. Úvěr ze skupiny, přeprodání mezi spřízněnými subjekty, úrok neuznatelný, protože bylo zneužito právo. Toto rozhodnutí vymezuje, co už je rozhodně za hranou. Pak jsme čekali další lavinu rozhodnutí v méně černobílých případech, abychom lépe pochopili, kde je přesně hranice. Nic moc se ale nedělo. Až nedávno, po téměř devíti letech, máme další dvě rozhodnutí. Teleplan a Jihomoravská armaturka.

Teleplan také s interním přeprodejem. Není divu, že to správce daně po CTP lákalo doměřit. Transakci ale předcházel prodej celé skupiny třetí straně a externí financování na úrovni skupiny. Stlačení dluhu do české společnosti vycházelo z požadavku banky, která poskytla skupinové financování. A soud říká – objektivní test zneužití práva splněn. Ale subjektivní test splněn není, protože motivací nebylo snížení daně, ale splnění požadavku banky, která by nám jinak nepůjčila. Právo tak zneužito nebylo, úrok je uznatelný. Malý krok pro poplatníka, velký krok pro výkladovou praxi.

Armaturka argumentovala stejně. Akvizice na úrovni skupiny, externí financování atd. Akorát nenašla v bankovní dokumentaci přesně ten požadavek na stlačení, který by odpovídal implementované struktuře. Obecná ustanovení o restrukturalizaci nestačila, právo bylo zneužito, úrok je neuznatelný. Opticky to vypadá, že se vše láme na nějakém pochybném ustanovení v bankovní dokumentaci. Ale to teď naznačují dva judikáty, co máme. Až jich budeme mít deset, tak se to možná bude lámat úplně někde jinde.

Výplata dividendy přes holding je ještě zjevnější. Akcionář, zpravidla fyzická osoba, vlastní ziskovou společnost. Rád by si zisky vyplatil. Standardně by zaplatil 15% srážkovou daň. Tak si raději založí prázdný holding. Ziskovou společnost prodá holdingu (který 100% vlastní). Ziskovou společnost držel tři roky, tak je prodej osvobozený od daně. Holding nemá žádné prostředky, a tak akcionáři dluží. Zisková společnost vyplatí svůj zisk holdingu - bez daně, osvobozeno dle EU pravidel. Holding přijatou výplatu použije na splacení dluhu akcionáři. Opět bez daně, splacení závazku se nedaní. Netto výsledek - akcionář má zisk, nezaplacena žádná daň.

V této oblasti byl správce daně trochu aktivnější a tu a tam občas doměřil. Některé případy skončily u soudu a ten správce daně povětšinou podpořil. Letošní červencové rozhodnutí NSS ve věci FPPV ale dopadlo obráceně. NSS doměrek shodil. Objektivní podmínky zneužití práva byly splněny - dosaženo nepředvídané daňové výhody. Subjektivní podmínka ale splněna nebyla. Poplatník údajně neprovedl kroky s cílem obejít daň, ale měl řadu jiných dobrých důvodů udělat to, co udělal. Chtěl zřídit holding, který

by použil pro další investice, jeden ze současných společníků vystupoval a musel ho z něčeho vyplatit, přistupoval nový společník a investice přes holding dávala smysl etc. No dobrá. Z textu rozhodnutí nedokážu vyčíst, jestli je to spíše výtkou správci daně, že se subjektivní podmínkou nedostatečně zabýval a dost se s ní nevypořádal, nebo jestli je zde postaveno na jisto, že v těchto podmínkách je to opravdu neprůstředné.

Každopádně rozhodnutí přitáhlo dostatek pozornosti a vyvolalo možná trochu očekávání, že daňový svět bude zase trochu růžovější. Dokonce najdete i hezký článek v HN, který dává naději, že NSS se zastal podnikatelů ve věci, kterou správce daně standardně doměřovali. Rozhodnutí je to nepochybně důležité, ukazuje nám, kam NSS správce daně nepustí. Na trochu světla do zbývajících šedé zóny situací, kde to není tak pěkné, si budeme muset ještě počkat. Třeba až podobných rozhodnutí budeme mít deset, tak to bude jasnější.

NSS doměrek shodil. Objektivní podmínky zneužití práva byly splněny - dosaženo nepředvídané daňové výhody. Subjektivní podmínka ale splněna nebyla. Poplatník údajně neprovedl kroky s cílem obejít daň, ale měl řadu jiných dobrých důvodů udělat to, co udělal. Chtěl zřídit holding, který by použil pro další investice, jeden ze současných společníků vystupoval a musel ho z něčeho vyplatit, přistupoval nový společník a investice přes holding dávala smysl etc.

Pilíř 2

Karel Hronek
karel.hronek@cz.ey.com
+420 731 627 065

Tereza Pospíšilová
tereza.pospisilova@cz.ey.com
+420 731 627 068

Novela zákona o dorovnávacích daních

Jak jsme vás již informovali [zde](#), byla předložena novela zákona o dorovnávacích daních. Od našeho posledního alertu došlo k několika změnám.

Na konci srpna byla novela předložena Poslanecké sněmovně jako [tisk č. 783](#) s drobnými změnami oproti původnímu vládnímu návrhu. Jak se říká, ďábel je v detailu a pro pilíř 2 to platí obzvlášť. I přes detaily a specifika každé skupiny i členské entity i jurisdikce níže shrnujeme základní změny navržené novely, které stojí za zmínku. Naše shrnutí není vyčerpávající, klade si spíše za cíl přiblížit pouze některé navrhované změny.

V textu používáme zažité - pilířové - zkratky s vysvětlením pod samotným textem.

Hlavní dobrou zprávou pro všechny UPE a IPE je, že česká pravidla jsou upravena s cílem kvalifikace pro Q-DMTT a QDMTT Safe Harbour.

Lhůty/podání

- ▶ **Informační přehled („GIR“)** - bude požadován ve lhůtě 15 měsíců po skončení výkazního období s automatickým prodloužením lhůty na 18 měsíců pro vstupní období (lhůtu nelze prodloužit) - viz také více souvislostí [zde](#).
- ▶ Zůstávají výjimky z povinnosti podat GIR k přiřazované dani:

- ▶ pokud správný GIR podá UPE ze státu, s nímž má ČR uzavřenou smlouvu o výměně informací, nebo
- ▶ správný GIR podá určená entita z takového státu a
- ▶ toto český poplatník správci daně oznámí ve lhůtě.
- ▶ GIR k české dorovnávací dani nemusí nutně podávat všechny členské entity v ČR.
- ▶ Postačí podání jednou českou členskou entitou a toto ve lhůtě bude oznámeno správci dorovnávací daně.
- ▶ Zproštění povinnosti podat GIR k české dorovnávací dani by mělo platit nově tehdy, když je splněna povinnost podat GIR k přiřazované dani (viz výše) obsahující potřebné informace ohledně české dorovnávací daně.
- ▶ Uvedené v principu platí i pro tzv. JV (společné podniky a přidružené osoby).

- ▶ **Daňové přiznání** (bez rozdílu k jaké dani - QDMTT nebo IIR/UTPR) bude požadováno v jedné lhůtě, a to do 22 měsíců po skončení výkazního období. Ani tuto lhůtu nelze prodloužit.
- ▶ Navrženo je i nové přechodné ustanovení, které stanovuje nejdřívější lhůtu pro podání přiznání / GIRu k 30. 6. 2026. Vzhledem k novelizovaným lhůtám výše lze předpokládat, že toto specifické přechodné ustanovení využijí skupiny s potenciálně kratším výkazním obdobím.
- ▶ Měly by být zavedeny i možnosti podání opravného (do lhůty) a dodatečného GIRu i přiznání.

U většiny českých členských entit si umíme představit, že výsledkem povinnosti podat GIR bude spíše oznámení o (kvalifikovaném) podání v jiném státě. Přiznání se české členské entity nevyhnou.

Použití měny

Stávající znění zákona s ohledem na použití kurzů a měn není jednoduché. Novela by měla vnést trochu více jistoty a zjednodušení:

- ▶ Výpočty samotné by měly být jednoznačně v měně vykazování. Pro správu daně se taková částka na CZK převede kurzem ČNB pro poslední den výkazního období.
- ▶ Zůstává stejná úprava, že na zákonné hodnoty v EUR se údaje přepočtou průměrným kurzem ECB za poslední měsíc předcházejícího výkazního období.

Koncept české dorovnávací daně

Stávající koncept a konstrukce české dorovnávací daně zaznamená mnoho změn, a to právě pro to kouzelné „Q“ v QDMTT a dále QDMTT Safe Harbour. Fanouškům, čtenářům a znalcům OECD výkladů by mělo být již známé:

- ▶ Mělo by dojít k redefinici poplatníka: přidávají se jednoznačně společně podniky („JV“) i entity s prvkem daňové transparency.
- ▶ Daňová povinnost k české dorovnávací dani pak vzniká za každou velkou skupinu samostatně. Jinými slovy: pokud bude česká entita členem více velkých skupin, své povinnosti nekonsoliduje a za každou svou příslušnost k velké skupině plní své povinnosti odděleně.
- ▶ Celková tuzemská vnitrostátní dorovnávací daň se stanoví za jednotlivou „podskupinu“ v české jurisdikci samostatně. Zde je v zákoně odkaz přímo na pravidla oddělených výpočtů dle OECD, konkrétně tedy: (i) MOPE/MOCE, (ii) JVs, (iii) entita z žádného státu, (iv) investiční / pojišťovací entita a jejich soubor, (v) standardní členské entity.
- ▶ Podíly jednotlivých entit na celkové tuzemské vnitrostátní dorovnávací dani by se nově měly určit v rámci „podskupin“, alokační klíč zůstává odvozen od kvalifikovaného zisku a efektivní daňové sazby konkrétní entity. Každá z entit takto určenou část dorovnávací daně hradí samostatně.

Bezpečné přístavy

Bezpečné přístavy v českém zákoně se přibližují komplexním OECD výkladům. Dochází k systematické změně zákona i s novými parametry (které jsou již čtenářům OECD výkladů známe). Dalo by se říct, že v části bezpečných přístavů by měl být zákon o něco přehlednější.

Bezpečný přístav pro NMCE

- ▶ Zavádí se nový trvalý bezpečný přístav: Pravidlo založené na zjednodušených výpočtech pro tzv. nevýznamné členské entity („NMCE“). NMCE jsou ty, které nejsou zahrnuty do konsolidované účetní závěrky z důvodů své malé velikosti / nevýznamnosti, přičemž taková závěrka musí být ověřena auditorem.
- ▶ Zjednodušené výpočty dovolují pro NMCE použít primárně účetní údaje dle CbCR pravidel, bez nutnosti procházet plnou kalkulací pilíře 2. Pozor však, zjednodušená zahrnutá daň bude pouze daní splatnou dle CbCR pravidel(!).
- ▶ Z dílny OECD se očekává rozšíření dalších oblastí obdobného bezpečného přístavu.

Bezpečný přístav založený na CbCR Reportu

- ▶ Celá část zákona řešící bezpečný přístav založený na CbCR Reportu - který mnoho z našich čtenářů již zná anebo do něj začíná pronikat - doznala poměrně významných změn. Navrhované změny mají reflektovat OECD výklady, cílem tedy zjevně je český zákon narovnat na OECD pravidla. Stručně:

- ▶ Zákon by měl jednoznačně definovat podmínky použití: zejména jen pro tzv. „kvalifikované výkazy“ (s jasnou výjimkou stálých provozoven a NMCE) a „kvalifikovaný“ CbCR Report (zejména s odkazem na konzistentní data napříč jurisdikcí), CbCR Report bez úprav nad rámec tohoto zákona, vyloučení dopadů vybraných *hybridních arbitrážních uspořádání*¹.
- ▶ Zákon upravuje nutné úpravy CbCR údajů, jako např. vybrané situace týkající se tzv. PPA (úprava pořizovací ceny) či goodwillu.

Další vybrané „drobnosti“, co stojí za zmínku

- ▶ Pokud sledujete transakce mezi členskými entitami uskutečněné v období od 30. 11. 2021 do vstupu pilíře 2, pak sledujte transakce nejen ziskové, ale i ztrátové. Zároveň je potřeba revidovat nejen nákup a prodej aktiv, ale i „obdobné transakce“ - typicky prodej části obchodního závodu.
- ▶ Jednoznačná akcelerace UTPR pravidel již za rok 2024 tehdy, když stát UPE využije derogace v souladu se Směrnicí (tj. v daném státě je nejvýše 12 UPE).
- ▶ Dochází k vyjasnění určení konsolidovaných výnosů jakožto vstupního kritéria do pilíře 2 - vše v souladu s výklady OECD.
- ▶ Zpřesňuje se definice investičního fondu. Účelem investičního fondu by mělo být sdružovat aktiva od nejméně dvou investorů (oproti původnímu „velkému množství“ investorů).
- ▶ Definice POPE (částečně vlastněné mateřské entity) se srovnává s OECD definicí - drobné slovo, pro některé potenciálně velká změna - namísto „alespoň 20 % držby“ se testuje „více než 20 %“.

¹ Blíže k hybridním arbitrážním uspořádání v příštím čísle Daňových zpráv.

- ▶ Upravuje se definice daňového zvýhodnění v souladu s výklady OECD.
- ▶ Pokud bude v řízení u soudu či jiného orgánu otevřena otázka, že implementovaná dorovnávací daň je sporná (např. rozpor s jiným, silnějším pramenem práva nebo z důvodu existence dohody skupiny se státem), úhrn kvalifikovaných dorovnávacích daní se v dané jurisdikci o tuto částku sníží.
- ▶ Dále dochází k mnoha legislativně-technickým i gramatickým zpřesněním.

Novela je na počátku své legislativní jízdy, k jistým změnám samozřejmě stále může dojít.

Zkratky:

IPE: Střední mateřská entita (intermediate parent entity)

JV: Společné podniky (Joint Ventures)

MOPE: Mateřská entita v menšinovém vlastnictví (minority owned parent entity)

MOCE: Členská entita v menšinovém vlastnictví (minority owned constituent entity)

NMCE: Nevýznamná členská entita (non-material constituent entity)

UPE: Nejvyšší mateřská společnost (ultimate parent entity)

QDMTT: Kvalifikovaná dorovnávací daň v daném státě (qualified domestic minimum top-up tax)

Pokud vás tato oblast zajímá, obraťte se prosím na autory článku nebo na poradenský tým, se kterým obvykle spolupracujete.

U většiny českých členských entit si umíme představit, že výsledkem povinnosti podat informační přehled bude spíše oznámení o (kvalifikovaném) podání v jiném státě. Přiznání se české členské entity nevyhnou.

Právo a daně

Ondřej Havránek
Ondrej.Havranek@cz.eylaw.com
+420 703 891 387

Klára Hurychová
klara.hurychova@cz.eylaw.com
+420 603 577 826

Nejvyšší soud se vyjádřil k výkladu ujednání o výši kupní ceny zahrnující případnou DPH

Co se stalo? Žalovaná investiční společnost, jako budoucí prodávající, uzavřela s žalobcem, jako budoucím kupujícím, detailní smlouvu o smlouvě budoucí ohledně koupě určených pozemků. Žalovaná v době uzavření smlouvy o smlouvě budoucí nevěděla, zda bude v době prodeje (tj. uzavření samotné kupní smlouvy) plátcem DPH. Z tohoto důvodu byl ke konkrétní částce kupní ceny připojen dovětek, dle něhož „byla výše kupní ceny sjednána včetně případné daně z přidané hodnoty, kterou by převod prodávaného pozemku mohl být zatížen.“ Z okolností doprovázejících uzavření smlouvy o smlouvě budoucí však podle žalobce plynulo, že hodlala pozemky prodávat za cenu včetně DPH.

Poté, co žalovaná společnost vyzvala žalobce (kupujícího) k uzavření kupní smlouvy, vznikl mezi stranami spor o konečnou výši kupní ceny. Podle žalované v pozici prodávajícího, která v tuto dobu nebyla plátcem DPH, tato skutečnost neměla vliv na ujednání o ceně a považovala ujednanou kupní cenu za konečnou. Žalobce však odmítl kupní smlouvu uzavřít, nedojde-li k ponížení kupní ceny právě o DPH. Pakliže by totiž zaplatil kupní cenu v ujednané výši, která by nezahrnovala DPH, nemohl by z této ceny následně provést odpočet DPH. Žalobce se tak domáhal u soudu, aby s ním žalovaná společnost v souladu se smlouvou o smlouvě budoucí uzavřela kupní smlouvu, ale v jím navrženém znění reflektujícím kupní cenu sníženou o DPH s ohledem na skutečnost, že prodávající nebyl plátcem DPH.

Podstata sporu

Podstatou vzniklého sporu tak byl význam výše citovaného ujednání o kupní ceně. Soud prvního stupně dovodil, že sporné smluvní ujednání bylo dostatečně určité a musí být vykládáno tak, že specifikovaná částka byla maximální částkou, kterou měl žalobce jako kupní cenu pozemků zaplatit, ať už s DPH, nebo bez ní. S tímto závěrem se následně ztotožnil i soud odvolací. Doplnil, že okolnost, že by součástí kupní ceny měla být i DPH, nebylo možné dovodit ani z ujednání o kupní ceně, ani ji odvodit z jakéhokoliv jiného ujednání smlouvy o smlouvě budoucí či z kupní smlouvy, jako její přílohy.

Pohled Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud však rozsudkem ze dne 23. 2. 2023, sp. zn. 23 Cdo 3753/2022-222, rozhodnutí nižších soudů zrušil, a to s poukazem na to, že nepostupovaly v souladu se zákonnými pravidly výkladu právních jednání zpřesněnými doktrínou a judikaturou (např. rozsudkem NS ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 29 Cdo 61/2017) a nedostatečně zkoumaly skutečnou vůli stran. Přitom zdůraznil, mimo jiné, že: *„Ochrana dobré víry adresáta právního jednání vyžaduje (a § 556 odst. 1 věta první o. z. tak normuje výslovně), aby soud právní jednání vyložil jen podle takového úmyslu jednajících, který byl anebo musel být adresátovi znám.“*

Podle Nejvyššího soudu tedy nižší soudy nesprávně dovodily, že ujednání o ceně v návrhu kupní smlouvy bylo zcela jednoznačné, aniž by však postupovaly dle výkladových pravidel stanovených zákonem a dále rozvedených v judikatuře Nejvyššího soudu. V souladu se závěry judikatury měly soudy podrobit výkladu i právní jednání, které se navenek jeví jako jednoznačné, neboť závěr o jednoznačnosti je právě výsledkem výkladu právního jednání. Odvolací soud tak postupoval chybně, když nezjišťoval, jaká byla skutečná vůle (úmysl) jednajících; naopak vycházel pouze z jazykového vyjádření předmětného ujednání o kupní ceně.

Co si z toho vzít?

Z komentovaného rozhodnutí plyne, že závěr o tom, zda ujednaná kupní cena obsahuje DPH, či nikoli, je třeba činit vždy s ohledem na skutečnou vůli stran. Teprve pokud ji nelze zjistit tímto subjektivním výkladem, je třeba podrobit ujednání objektivnímu výkladu, tj. posoudit jej podle obvyklého významu.

V praxi je tak třeba vždy zkoumat okolnosti, které vedly k uzavření smlouvy a mohly ovlivnit vůli smluvních stran. Na rozdíl od zde komentovaného skutkového stavu však nemusí být vůle kupujících ohledně žádoucího odpočtu DPH prodávajícímu známa, jelikož daňové řízení probíhá neveřejně a odpočet je přípustný pouze za splnění podmínek stanovených daňovými

předpisy. V praxi je proto vhodné formulovat ujednání o kupní ceně ve vztahu k DPH vždy dostatečně určitě a jednoznačně tak, aby byla bez jakýchkoli pochybností zachycená skutečná vůle smluvních stran ohledně výše ceny i související daňové pozice a aby ani případný výklad jejich vůle provedený v souladu s ustálenou judikaturou příslušným soudem nepřipouštěl jiný závěr než ten, který obě strany při uzavření smlouvy zamýšlely.

V případě dalších dotazů se, prosím, obraťte na autory článku nebo na další členy advokátní kanceláře EY Law či týmu EY, se kterými spolupracujete.

Nejvyšší soud zdůraznil, že při posuzování ujednané výše kupní ceny je vždy třeba přihlídnout ke skutečné vůli stran ohledně toho, zda kupní cena zahrnuje DPH, či nikoli.

DPH

Stanislav Kryl
stanislav.kryl@cz.ey.com
+420 731 627 021

Michaela Kleinpeterová
michaela.kleinpeterova@cz.ey.com
+420 735 729 349

Stříbrné mince a DPH: Komplexní průvodce pro sběratele a investory

Stříbro se rychle stává žádaným investičním nástrojem a sběratelským artiklem, jehož cena nedávno překonala hranici 32 dolarů za unci. To představuje meziroční nárůst o více než čtvrtinu. Růst je hnán kombinací faktorů, včetně rostoucí průmyslové poptávky, která je důsledkem širokého využití stříbra v elektronice a solárních technologiích. V době ekonomické nejistoty se stříbro, podobně jako zlato, stává atraktivním útočištěm pro investory, kteří hledají bezpečná aktiva.

Pro běžného investora je nejsnazší investovat do mincí. Bude nákup mincí zatížen DPH? Zatímco zdanění zlatých mincí je velmi jednoduché (zlaté mince jsou osvobozeny od DPH), uplatnění DPH u stříbrných mincí je jedno velké dobrodružství. Pojďme se na něj společně podívat.

(Ne)platnost mincí

Podle zákona o DPH se peníze nepovažují za zboží. I přesto, že pojem peníze není zákonem o DPH definován, je nutné peníze chápat jako zákonné platidlo daného státu emitované v souladu s platnou legislativou tohoto státu. Je to logické, mince jako platidlo rychle obíhají mezi plátcí i neplátcí a uplatňování DPH by ztěžovalo jejich oběh.

Ale jak poznat, že daná mince je platná? U českých mincí je to relativně snadné, neboť Česká národní banka o každé emisi nových peněz informuje prostřednictvím vyhlášky publikované ve Sbírce zákonů České republiky. U mincí vyhláška stanoví rozměry a váhu mince, nominální hodnotu, obsah stříbra, popis rubové a lícové strany. Za platné mince se tak považují takové mince, které jsou emitovány ČNB a současně není ve Sbírce zákonů uvedeno, že jsou již stažené z oběhu. U mincí emitovaných v zahraničí (na českém trhu se často obchoduje s mincemi emitovanými např. v USA, Rakousku, Austrálii, Novém Zélandu) je třeba ověřit tamní legislativu, neboť podmínky platnosti se budou v každém státě lišit.

Za zboží se ale považují „bankovky, státopvky a mince české nebo cizí měny prodávané pro sběratelské účely za ceny vyšší, než je jejich nominální hodnota nebo přepočet jejich nominální hodnoty na českou měnu podle směnného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou“. Je-li tedy cena platných mincí vyšší než jejich nominální hodnota, bude prodej takových mincí plátcem v tuzemsku podléhat DPH. I v takovém případě se jejich nominální hodnota nebude zdaňovat. Základem daně je totiž rozdíl mezi prodejní a nominální cenou. Je-li tento rozdíl nulový či záporný, základ daně je nula.

U českých mincí nominální hodnotu zjistíme snadno - přečteme si ji na rubové straně mince. U zahraničních platných mincí je to o něco složitější, nominální hodnotu je třeba přepočíst na české koruny podle platného kurzu České národní banky nebo Evropské centrální banky ke dni prodeje mince.

Dále se podíváme na to, zda lze na stříbrné mince uplatnit zvláštní režim pro obchodníky s použitým zbožím, uměleckými díly, sběratelskými předměty a starožitnostmi.

Základní, nebo zvláštní režim?

Zvláštní režim zdanění přírážky pro obchodníky s použitým zbožím, uměleckými díly, sběratelskými předměty a starožitnostmi je upraven v § 90 zákona o DPH a příloze č. 4 k tomuto zákonu. Tento režim byl zaveden s cílem vyrovnat daňové podmínky pro obchodníky se zbožím, které je vykupováno od neplátců DPH, a obchodníci si tak nemohou uplatnit nárok na odpočet DPH na vstupu.

Režim umožňuje obchodníkům zdanit pouze rozdíl mezi prodejní a pořizovací cenou, tj. dochází ke zdanění přírážky namísto celkové prodejní ceny. Mechanismus je podobný, jako při prodeji platných mincí, od prodejní

ceny se však neodečítá nominální hodnota mince, ale její pořizovací cena. V případě, že je tento rozdíl nula nebo záporný, základ daně i DPH se stanoví jako nula.

Stříbrné mince teoreticky mohou být uměleckým dílem, sběratelským předmětem, starožitností či použitým zbožím. Lze tedy zvláštní režim použít a ušetřit při nákupu za platbu DPH? Finanční správa již před rokem na svých webových stránkách informovala², že byly detekovány možné daňové úniky spočívající v použití nesprávného daňového režimu při obchodování s platnými či neplatnými mincemi vyrobenými z drahých kovů (kromě zlata). Pojďme se tedy zamyslet, zda mince mohou spadnout do některé ze čtyř kategorií zboží, u kterých lze zvláštní režim použít.

Umělecké dílo

Mohou být stříbrné mince považovány za umělecká díla? Teoreticky ano, na jejich návrzích se podílejí umělečtí návrháři, sochaři či designeři. Například tvůrcem legendární prvorepublikové pětikoruny byl Otto Gutfreund, náš přední kubistický sochař. Podle zákona o DPH by se ale stříbrné mince musely kvalifikovat pod kód nomenklatury celního sazebníku č. 9703 jako původní plastiky či sochy z jakéhokoliv materiálu, pokud byly zcela vyhotoveny umělcem či jako odlévané sochy v limitované sérii do osmi kusů, vyráběné pod dohledem umělce nebo jeho právního zástupce. Jako umělecké dílo by se tak patrně kvalifikoval pouze prvotní umělcův návrh, zpravidla zhotovený ze sádry, nikoliv série mincí strojově vyražené mincovnou.

² [Obchodování platných a neplatných mincí z drahých kovů podléhá DPH a nelze u něj aplikovat zvláštní režim pro použité zboží | Novinky 2023 | Novinky | Finanční správa | Finanční správa \(financnisprava.cz\)](#)

Sběratelské předměty

Mince jako sběratelské předměty musí být zařazeny do kódu nomenklatury celního sazebníku č. 9705. Tento kód zahrnuje sbírky mincí i jednotlivé mince s numismatickou hodnotou. Takové mince se vyznačují vlastnostmi, jako je historická významnost, omezený počet vydaných exemplářů, stáří nebo jiné unikátní charakteristiky.

Do tohoto kódu nepatří mince, které jsou vyráběny k obchodním účelům, aby připomněly, oslavily nebo ilustrovaly nějakou významnou událost či osobnost, a to i když jsou vyráběny v omezeném množství. Obvykle se takové mince nazývají pamětní mince. Ty se potom klasifikují do kódu nomenklatury celního sazebníku č. 7118, kam spadají běžné platné či neplatné mince.

Takové mince ale mohou nabýt numismatickou hodnotu díky svému stáří nebo vzácnosti. Typickým příkladem je mosazný pěťihalář s letopočtem 1924, který patří mezi sběratelsky nejvzácnější československé mince. Ve své době byl pěťihalář nejběžnější prvorepublikovou mincí. Pěťihalářů s letopočtem 1924 ale byl vyražen jen omezený počet a tato mince je opravdu vzácná.

V praxi to znamená, že každá stříbrná mince musí být posouzena individuálně, aby bylo možné určit, zda její atributy odpovídají požadavkům na sběratelské předměty. Nově vydané stříbrné pamětní mince typicky nebudou spadat do této kategorie, a nelze je tedy automaticky považovat za sběratelské předměty. Nejvyšší správní soud ve svém nejnovějším rozsudku³ potvrdil, že i když mince může mít určitou sběratelskou hodnotu, důležitá je její převažující funkce v době obchodování.

---

3 Rozsudek NSS 1 Afs 234/2023 [rozhodnuti-385616 \(nssoud.cz\)](#)

Starožitnosti

Starožitnosti se klasifikují do kódu celní nomenklatury č. 9706. Jedná se o jiné předměty než umělecká díla nebo sběratelské předměty, pokud jsou starší než 100 let. Pokud tedy stříbrná mince nespadá do předchozích dvou kategorií (není ani uměleckým dílem, ani sběratelským předmětem) a splňuje-li podmínku stáří, kvalifikuje se jako starožitnost pro zvláštní režim. Jediné, co je potřeba sledovat, je stáří. To zpravidla nečiní problém, u mincí je letopočet vždy vyražen na jejich lícové straně.

Použité zboží

Pokud nelze stříbrnou minci považovat za umělecké dílo, sběratelský předmět ani starožitnost, můžeme se zamyslet nad poslední kategorií - je to použité zboží? Použitým zbožím je dle zákona o DPH hmotný movitý majetek, který je vhodný k dalšímu použití v nezměněném stavu nebo po opravě. Musí si tedy zachovat svoji užitnou funkci. Z této kategorie jsou ale vyloučeny drahé kovy a drahokamy.

Drahé kovy a drahokamy jsou automaticky vyloučeny z kategorie použitého zboží, protože nepodléhají opotřebení, které by snižovalo jejich hodnotu. Jejich cena je odvozena přímo od hodnoty materiálu, z něhož jsou vyrobeny.

Pokud si zboží z drahých kovů uchová svou původní funkci a jeho hodnota není určena pouze množstvím obsaženého drahého kovu, lze ho považovat za použité zboží. Vezměme si například stříbrné příbory - zde by se dalo uvažovat o tom, že se jedná o použité zboží, protože jejich primární funkcí je být nástrojem pro stolování, a nejen nositelem hodnoty stříbra. Mince z drahých kovů však takovouto samostatnou funkci většinou nemají a jejich hodnota je převážně určena právě materiálem, ze kterého jsou vyrobeny.

S tímto závěrem se ztotožnil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku⁴, který jsme již zmiňovali u sběratelských předmětů. Soud zdůraznil, že „rozhodujícím faktorem pro určení, zda se v případě stříbrných mincí jedná o použité zboží, či nikoliv, bude právě tedy jejich funkce ve vztahu k uchování hodnoty stříbra“.

Závěr

Investice do stříbrných mincí je jako procházka po klouzavém terénu daňových předpisů, kde každý krok vyžaduje pozornost a obezřetnost. Od platnosti mincí přes jejich stáří či sběratelskou hodnotu až po to, zda jsou považovány za umělecké dílo nebo použité zboží - každý detail může ovlivnit, jak vysoko vzlétne vaše investice nebo jak hluboko padne vaše daňové zatížení.

Takže ať už jste sběratel hledající další vzácný kousek, nebo investor hledající stabilní přístav pro své finance, stříbrné mince zůstávají atraktivní volbou. Stačí jen mít správné informace a přístup a pak můžete sledovat, jak vaše investice roste stejně jasně a stále jako cena stříbra.

Pokud budete mít k výše uvedenému tématu jakékoliv otázky, kontaktujte prosím autory článku nebo svůj oblíbený poradenský tým.

⁴ Rozsudek NSS 1 Afs 234/2023 [rozhodnuti-385616 \(nssoud.cz\)](#)

Investice do stříbrných mincí je jako procházka po klouzavém terénu daňových předpisů, kde každý krok vyžaduje pozornost a obezřetnost. Od platnosti mincí přes jejich stáří či sběratelskou hodnotu až po to, zda jsou považovány za umělecké dílo nebo použité zboží - každý detail může ovlivnit, jak vysoko vzlétne vaše investice nebo jak hluboko padne vaše daňové zatížení.

Judikátové okénko

A close-up, high-angle photograph of a wooden gavel resting on a stack of books. The gavel is the central focus, with its head and handle clearly visible. The books are stacked in a way that creates a sense of depth and texture. The lighting is dramatic, highlighting the grain of the wood and the edges of the pages. The overall tone is professional and authoritative.

Radek Matušík
radek.matustik@cz.ey.com
+420 603 577 841

Prodej účasti do holdingu a otázka zneužití při následné výplatě dividend – pohled Nejvyššího správního soudu

Přinášíme vám rozuzlení velmi zajímavé kauzy ohledně otázky vytvoření holdingu, výplaty dividend a otázky zneužití práva.

Situace

- ▶ Byl založen holding, do nějž byly prodány obchodní podíly všech společníků ve společnostech 1 a 2.
- ▶ Následně holding rozhodnul o rozdělení zisku společností 1 a 2.
- ▶ Následně byl z uvedeného rozděleného zisku uspokojen závazek holdingu vůči bývalému (a odcházejícímu) společníkovi společností 1 a 2.
- ▶ Vůči zbylým společníkům, kteří se stali též společníky holdingu, byla následně provedena částečná úhrada kupních cen jejich obchodních podílů a novému společníkovi (finanční ředitel společnosti 2) pak byla vyplacena záloha na výplatu zisku.
- ▶ Uvedeným jednáním bylo dle daňových orgánů primárně docíleno získání daňové výhody v podobě osvobození příjmů z podílu na zisku holdingu v dceřiných společnostech a sekundárně osvobození bývalých společníků od daně z příjmů z úplatného převodu podílu ve společnostech 1 a 2, které měly původ právě v uvedeném podílu na zisku.
- ▶ Správce daně tudíž stanovil k přímé úhradě daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou (za zdaňovací období roku 2016), a to z důvodu neprovedení srážky daně a neodvedení daně ve výši 15 % z výplaty podílu na zisku (jedné z dceřiných společností).

Vybrané argumenty společnosti

- ▶ Ke zneužití práva nedošlo právě z důvodu ekonomického a právního opodstatnění vzniku holdingové struktury a s tím souvisejících transakcí.
- ▶ Dlouhodobě byl plánovaný odchod jednoho společníka ze společnosti 1 (25% podíl) a společnosti 2 (52% podíl).
- ▶ Dalším důvodem pak byla snaha o zjednodušení vstupu nových společníků. Novým společníkem se stal finanční ředitel společnosti 2.
- ▶ Plánuje se expanze podnikání formou akvizice dalších společností, resp. nových obchodních příležitostí, s tím, že holdingová struktura umožní lepší financování jednotlivých společností.
- ▶ S ohledem na nedostatek disponibilních finančních prostředků a vzhledem k ujednání ve společenské smlouvě nebylo možné vyplatit podíly na zisku jednotlivým společníkům a tyto peněžní prostředky pak použít na odkup obchodního podílu odcházícího společníka.
- ▶ Důvodem pro zvolený postup tedy bylo vyplatit odcházícího společníka.
- ▶ Podíl na zisku byl v celé výši financován bankou a navíc nebyl vyplacen celý - holding si část peněz nechal.
- ▶ Postupná úhrada obchodních podílů ostatních společníků zajistila odchod odcházícího společníka, možnost čerpání úvěru, rozložení podnikatelského rizika a přistoupení nového společníka, aniž by došlo k absolutní ekonomické paralyzaci čerpáním neúměrného úvěru.

Vybrané argumenty správce daně

- ▶ Důvodným neshledal argument týkající se nedostatku finančních prostředků k odkupu obchodních podílů odcházícího společníka. Společnosti 1 a 2 disponovaly určitým nakumulovaným ziskem. Ačkoli by tyto zisky nepostačovaly na úhradu obchodních podílů, byla zde možnost půjčky zbývající částky, k čemuž ostatně nakonec došlo. Odhlédnout pak nelze ani od možnosti závazku zbylých společníků k budoucí úhradě ceny obchodních podílů odcházícího společníka.
- ▶ Správce daně rovněž poukázal na to, že v předchozích letech došlo ve společnosti 2 k výplatám podílu na zisku. Stalo se tak v době, kdy již společníci věděli o plánovaném odchodu jednoho z nich, bylo tudíž pouze na jejich úvaze, zda tyto zisky použijí na úhradu podílů odcházícího společníka, či nikoliv.
- ▶ Ve vztahu k činnosti holdingu správce daně konstatoval, že v daňovém řízení nebyl žádným způsobem prokázán tvrzený záměr v podobě expanze podnikání formou akvizice dalších společností. Správce daně tento záměr posoudil z hlediska povahy transakcí v roce 2016, kdy došlo ke vzniku holdingu, přičemž dospěl k závěru, že v této době nebyl prokázán cíl v podobě provádění akvizic. Skutečnost, že v následujících letech holding našel uplatnění v podobě jednání o budoucích akvizicích, která nebyla úspěšná, nelze považovat za prokázání ekonomického opodstatnění holdingové struktury v roce 2016.

Pohled krajského soudu

Krajský soud se postavil na stranu správce daně - výběr z jeho argumentů:

- ▶ Záměr jednoho ze společníků prodat své podíly nijak nedokládá ekonomickou racionalitu založení holdingové struktury a další transakce s tímto založením spojené.
- ▶ Nabízelo se několik variant řešení uvedeného záměru, přičemž založení holdingové struktury pro tento účel se krajskému soudu jeví jako ryze účelové, vedené pouze snahou získat daňovou výhodu.
- ▶ Založení holdingové struktury za účelem odkupu obchodních podílů odcházejícího společníka nepovažuje krajský soud za ekonomicky racionální, neboť se nabízely jiné, smysluplnější možnosti. Předně se nabízela možnost rozdělení obchodního podílu mezi ostatní společníky, není přitom pravdou, že takový úkon by byl administrativně náročný.
- ▶ V souvislosti s nabytím obchodního podílu novým společníkem v holdingu si pak nelze nevšimnout, že tomuto nově příchozímu společníkovi byla holdingem vyplacena záloha na výplatu zisku, shodnou částku přitom tento společník měl vynaložit na úhradu svého podílu v holdingu. On tak ve své podstatě za účast v holdingu neuhradil nic. Vůle k jeho zapojení do podnikání tak byla ze strany ostatních enormní. Krajský soud proto hodnotí takto vytvořené podmínky jeho vstupu do holdingu jako velmi vstřícné a nevidí důvod, pro který by nebylo možno takto kompatibilní smluvní podmínky nastolit i v případě jeho přistoupení do společností 1 a 2, aniž by byl založen holding.
- ▶ Výše popsaný převod podílů pak bylo možné financovat stejným způsobem, jako to bylo učiněno holdingem při odkupu podílů odcházejícího společníka, tedy z příjmů plynoucích z nerozděleného zisku společností 1 a 2, a to za současného dofinancování zbylé kupní ceny podílů z bankovního úvěru.

- ▶ Nelze přehlédnout, že určitou aktivní činnost s faktickými výsledky, kterou však nelze označit jako expanzi podnikání formou akvizic, holding vykonával až od roku 2020. Do této doby žádnou ekonomicky racionální činnost v podobě žalobou tvrzené akvizice nových společností nevykonával. Od roku 2020 určitá činnost holdingem vykonávána byla, jednalo se však o činnost administrativní, okrajovou, faktická spolupráce s uváděnými společnostmi byla vždy prováděna společností 1 a 2 a následně byla účelově prezentována jako činnost prováděná holdingem.
- ▶ Nevěrohodnost prezentovaného účelu umocňuje tvrzení o tom, že charakter holdingu byl vlastně tzv. „pure holding“ (čistý holding), jehož smyslem bylo pouze držet a spravovat vlastní majetkové účasti na dceřiných společnostech. Uvedený účel ve světle všech shora popsaných okolností projednávané věci dle krajského soudu nepředstavuje racionální důvod pro vznik holdingové struktury, naopak nasvědčuje jeho pravému účelu, kterým byl zisk daňového zvýhodnění.

Pohled Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud (NSS) nesouhlasil s hodnocením správce daně a krajského soudu a postavil se na stranu společnosti - výběr z jeho argumentů:

- ▶ Kombinací předmětných transakcí - tj. osvobozené výplaty podílu na zisku a osvobozeného prodeje obchodních podílů - se dle NSS vytratil účel osvobození od daně podle § 19 odst. 1 písm. ze) ZDP. Jeho smyslem totiž není nedanit příjmy vůbec, ale zdanit je toliko u jejich konečného příjemce. To se v nyní projednávané věci nestalo. Společníci - fyzické osoby tedy ve skutečnosti dosáhli toho, že dostali z holdingové struktury peníze, aniž byla odvedena daň. Takový výsledek je dle NSS nepochybně v rozporu s účelem a smyslem citovaného ustanovení.

- ▶ Samotný fakt, že výsledek provedených operací je z hlediska daňového práva nežádoucí (tj. byl naplněn objektivní prvek), však pro závěr o zneužití práva dle NSS nestačí. Daňové orgány musí prokázat také existenci subjektivního prvku, a sice že získání daňové výhody bylo jediným, či alespoň převažujícím důvodem jednání daňového subjektu. Dle NSS daňové orgány (a potažmo krajský soud) v této věci neprokázaly, resp. nesprávně posoudily naplnění subjektivního kritéria testu zneužití práva.
- ▶ Skutečnost, že holding je budován a jeho aktivity rozvíjeny postupně, nemůže být dle NSS důvodem pro závěr o zneužití práva při jeho založení v roce 2016. Nelze na podnikatele klást požadavek, aby jejich podnikání bylo okamžitě úspěšné a propracované. NSS si je vědom, že jednotná účetní a administrativní agenda holdingové struktury začala nabývat reálné podoby teprve v letech 2020 a 2021, což by bez dalšího mohlo svědčit o dlouhodobé neaktivitě holdingu. Je však třeba mít na paměti původní „zastřešující“ charakter holdingu (blížíci se tzv. pure holdingu) a také skutečnost, že jednotné účetnictví a administrativa nebyly jediným tvrzeným důvodem pro založení holdingu.
- ▶ Dalším důvodem pro založení holdingu mělo být vyrovnání obchodních podílů v dceřiných společnostech a vyrovnání rizik tak, aby podíly v obchodních společnostech vzájemně odpovídaly. Společníci tak (i do budoucna) mají stejný podíl na přínosech a rizicích obou společností. Popsané řešení má dle NSS jednoznačně ekonomické opodstatnění a lze jím zdůvodnit založení holdingové struktury. NSS nezpochybňuje, že „narovnat výši“ podílů lze i bez založení holdingové struktury. Jestliže má ale podnikatel vícero zájmů na založení holdingu, pak je zcela logické upřednostnit narovnání podílů právě v rámci holdingové struktury.
- ▶ Z konkrétních transakcí, které při výplatě zisku společnost použila, nelze v daném případě dle NSS dovozovat, že její jednání bylo účelové či ekonomicky neopodstatněné. Naopak, společnost zjevně provedla ekonomickou a podnikatelskou úvahu, jejímž výsledkem bylo rozhodnutí o vyplacení zisku za pomoci úvěru. Za popsané situace, kdy společnost vyplácející podíl na zisku prokázala způsob a okolnosti financování výplaty podílu na zisku, bylo na daňových orgánech, aby prokázaly, že jednání společnosti bylo účelové a ekonomicky neopodstatněné. V tomto ohledu bylo povinností daňových orgánů vyvrátit rovněž tvrzení společnosti, že společníci (fyzické osoby) neměli dostatek financí na koupi obchodního podílu a nedostali by bankovní úvěr, neboť banky takový finanční instrument fyzickým osobám nenabízejí.
- ▶ NSS dále konstatoval, že chápe argument společnosti, že v minulosti i následně byly příjmy společníků – fyzických osob řádně daněny srážkovou daní. Ačkoliv předchozí a následná poctivost sama o sobě není důvodem pro konstatování, že v mezidobí nebylo zneužito právo, v projednávané věci popsané skutečnosti vhodně dokreslují, že společnost při založení holdingu neměla v úmyslu toliko získat daňové zvýhodnění.
- ▶ K závěru o účelovosti tvrzené akviziční činnosti holdingu by dle NSS daňové orgány mohly dospět například tehdy, jestliže by tvrzení byla nevěrohodná a vše nasvědčovalo tomu, že transakce probíhaly pouze „na oko“, aby uměle vytvářely dojem o akviziční činnosti. Tak tomu ovšem dle NSS nebylo. Byla doložena řada podkladů (e-mailové komunikace, prohlášení, zápisky), z nichž plyne, že jednání o akvizicích skutečně probíhala.
- ▶ Podle daňových orgánů a krajského soudu nemůže být naplněn účel plánovaných akvizic tehdy, jestliže se uváděné transakce neuskutečnily. Tento závěr je nesprávný. Skutečnost, že se nepodařilo dotáhnout projednávané akvizice do úspěšného konce, vůbec nemusí znamenat, že jednání bylo účelové.

- ▶ Daňové orgány a krajský soud byly názoru, že popsaná jednání bylo možné vest i na úrovni dceřiných společností, aniž byl založen holding. Tento závěr může v čistě obecné rovině platit. Zároveň však holdingu, jeho společníkům a dceřiným společnostem dle NSS upírá možnost zvážit, jaká forma podnikání je pro ně nejvhodnější. Jinými slovy, pouze proto, že o akvizicích bylo možné jednat již z pozice jednatelů – společníků dceřiných společností, nelze dospět k závěru, že holding byl založen účelově. Je svobodným rozhodnutím každého podnikatele, jakou formu činnosti zvolí. NSS uzavřel, že v této věci jednali o akvizicích společníci a jednatelé holdingu. Nic neobvyklého (a již vůbec ne nezákonného) NSS nespátřuje na tom, jestliže část jednání, která s akvizicemi souvisejí, svěřil holding svým dceřiným společností.
- ▶ NSS tedy uzavřel, že již samy o sobě dostatečně významné, logické a odpovídající obecné charakteristice holdingu jsou: 1. potřeba vystoupení jednoho ze společníků, vstoupení nového společníka, narovnání obchodních podílů a související aspekty a 2. akviziční činnost. Tím spíše jsou tvrzené důvody významné ve své celistvosti a převáží tak nad daňovým účelem, který byl jistě vítaným, ale ne hlavním důvodem jednání. Provedené transakce dle NSS sledují jasný a legitimní cíl a jsou ekonomicky opodstatněné již samy o sobě, a to i tehdy, jestliže by je nedoprovázelo daňové zvýhodnění. Společnost s odkazem na obecné výhody holdingu navíc dle NSS vhodně dokreslila celkový kontext důvodů, které vedly k založení holdingové struktury.

Pro poplatníka to tedy tentokrát dopadlo dobře. Tato kauza nicméně dokládá, že problematika holdingových společností je ožehavá a vždy je nutno v detailu posoudit důvody transakce, způsob provedení a související dokumentaci. Rádi vám budeme asistovat s posouzením vaší holdingové struktury.

V případě dotazů kontaktujte autora článku nebo poradenský tým EY, se kterým spolupracujete.

NSS uzavřel, že již samy o sobě dostatečně významné, logické a odpovídající obecné charakteristice holdingu jsou: 1. potřeba vystoupení jednoho ze společníků, vstoupení nového společníka, narovnání obchodních podílů a související aspekty a 2. akviziční činnost. Tím spíše jsou tvrzené důvody významné ve své celistvosti a převáží tak nad daňovým účelem, který byl jistě vítaným, ale ne hlavním důvodem jednání.

Radek Matušík
radek.matustik@cz.ey.com
+420 603 577 841

Další (tentokrát negativní) pohled Nejvyššího správního soudu na stlačení akvizičního úvěru a otázku zneužití práva

Přinášíme vám zajímavý rozsudek NSS ohledně stlačení akvizičního úvěru a otázky zneužití práva.

Situace

- ▶ Projednávaný případ se týkal uznatelnosti úrokového nákladu u české společnosti. Úrok (resp. úvěr) vznikl v rámci několika transakcí spojených se vstupem nespřízněného investora do mezinárodní výrobně-obchodní skupiny. Nový investor právně nevstoupil přímo do české společnosti, ale do mateřské společnosti celého koncernu. Z pohledu posuzování českého úvěrového financování se jednalo o situaci spadající do kategorie označované jako tzv. debt push-down či stlačení akvizičního úvěru.
- ▶ Co se tedy přesně stalo? Zahraniční mateřská společnost prodala podíl v jedné z českých dceřiných společností („target“) druhé své (nově založené) české dceřině společnosti („SPV“). Na koupi obchodního podílu si přitom SPV vzalo od mateřské společnosti půjčku. Úrok z půjčky přijaté na koupi dceřině společnosti je obecně daňově neúčinný.

- ▶ Po koupi podílu pak target nafúzoval do SPV. SPV po fúzi považovalo úrok z úvěru za daňově účinný, protože důvod neúčinnosti (existence dceřině společnosti, na jejíž nákup byl úvěr přijat) odpadl.

Pohled správce daně

- ▶ Správce daně vyhodnotil transakce vedoucí ke vzniku úroků z daně půjčky jako ekonomicky nerozumné (neměly podle něj samostatný ekonomický či jiný racionální účel) a dospěl k závěru, že se společnost dopustila zneužití práva, přičemž neoprávněně získanou daňovou výhodou byly podle žalovaného úroky snižující základ daně žalobce.
- ▶ Poukázal na to, že argumentace „světovou krizí“ byla obecná a nijak nevysvětlovala konkrétní provedené kroky.

- ▶ Správce daně připustil, že ve smlouvě o syndikovaném úvěru mezi zahraniční mateřskou společností a zahraniční bankou daná banka požadovala vytvoření „partnership struktury“ (změnu právní formy targetu na komanditní společnost a vznik dvou nových společností s ručením omezeným, které měly být jejím komanditistou a komplementářem). K vytvoření požadované struktury však vůbec nedošlo a společnost neprokázala, že by byla smlouva s bankou v tomto ohledu změněna.
- ▶ Správce daně zdůraznil, že půjčka od mateřské společnosti do SPV nebyla podmínkou banky pro refinancování externího úvěru poskytnutého na akvizici. Požadavek na změnu organizační struktury v České republice a právní formy targetu do 1. 1. 2009 odpadl, přesto následně došlo ke koupi targetu, i když následná fúze mohla proběhnout i bez jeho pořízení. Společnost dle správce daně nedoložila dohodu s bankou o zjednodušení struktury holdingu.

Pohled krajského soudu

- ▶ Krajský soud mimo jiné konstatoval, že z jeho pohledu nic nebránilo tomu, provést fúzi dceřiných společností rovnou, tj. bez prodeje a související půjčky. Prodej i půjčku označil za umělé a související úrokové náklady na základě zákazu zneužití práva za daňově neúčinné.
- ▶ Soud v tomto konkrétním případě nepřesvědčila ani argumentace poplatníka, že je nutné případ posuzovat v kontextu vstupu nového investora do zahraniční mateřské společnosti koncernu a přihlídnout k požadavkům financující banky (poskytla úvěr mateřské společnosti).

Pohled NSS

- ▶ Vzhledem k tomu, že provedenými transakcemi fakticky došlo pouze k „nákupu sebe sama“ (byť formálně je společnost jinou právnickou

osobou, než byl původní target) a prostředky „získané“ z půjčky nebyly efektivně použity k podnikání stěžovatele, byl porušen účel § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů (ZDP), tedy zdanění „na netto základě“ s možností odečtení pouze těch výdajů (nákladů), které mají souvislost s podnikáním daňového subjektu. NSS se ztotožnil se závěrem, že úroky z půjčky neměly smysluplnou vazbu na ekonomickou činnost společnosti, čímž byl naplněn objektivní prvek zneužití práva.

- ▶ K argumentu společnosti, že půjčka i následná restrukturalizace vyplynuly z externí akvizice německé skupiny nizozemským investorem, NSS konstatoval, že tuto skutečnost společnost dle NSS nedoložila. K akvizici došlo na jiné úrovni skupiny a vlastnický vztah mezi zahraniční mateřskou společností a targetem (byť formálně již v podobě jiné právnické osoby) se nikterak významně nezměnil. Zároveň nedošlo k žádnému toku finančních prostředků ze strany německých či nových nizozemských vlastníků do právnických osob registrovaných v ČR. Není zřejmé, jak akvizice společností v Německu souvisela se sérií transakcí v ČR. Vstup nového vlastníka do „vrchních pater“ skupiny dle NSS nelze považovat za ekonomický důvod výše popsaných transakcí.
- ▶ Předmětná transakce není dle NSS „obvyklým případem“ akvizice za použití SPV a bankovního financování. Běžně totiž dochází k pořízení obchodního podílu cizí osobou, která by bez této transakce neměla žádný vliv na pořizovanou společnost, nemohla by tedy žádným jiným způsobem prosadit svůj zájem na následné fúzi pořízené společnosti a SPV (zatížené úvěrem od financující banky). SPV i target však již před restrukturalizací vlastnily dané zahraniční společnosti, nic tedy nebránilo provedení fúze i bez pořízení targetu prostřednictvím SPV. Finanční prostředky, které SPV vynaložilo na koupi podílu v targetu, navíc poskytla spřízněná společnost, nikoli externí entita (nově vstupující investor či banka). Ani typová obvyklost transakcí tedy neprokazuje jejich ekonomickou opodstatněnost v daném specifickém případě.

- ▶ Společnost v průběhu daňové kontroly doložila, že ve smlouvě mezi zahraniční mateřskou společností a zahraniční bankou bylo sjednáno, že target změní právní formu na komanditní společnost, přičemž jeho komplementářem a komanditistou budou dvě nové české společnosti s ručením omezeným, vlastněné německými mateřskými společnostmi. Tato vlastnická struktura však nikdy nebyla implementována, požadavek banky tudíž nelze považovat za doklad o ekonomické opodstatněnosti změn, které byly (v rozporu s požadavkem banky) skutečně provedeny. Společnost nedoložila, že by banka souhlasila se zjednodušením struktury, k němuž nakonec došlo. Ani kdyby však společnost tuto okolnost prokázala, samotný souhlas banky poskytující úvěr zahraniční mateřské společnosti mohl prokázat toliko to, že transakce významně nezhoršila dobytost pohledávek banky u jejího klienta, nikoli to, že byla ekonomicky opodstatněná pro společnost.
- ▶ Pokud banka skutečně upustila od svého požadavku (jak tvrdí společnost), k žádné restrukturalizaci vůbec nemuselo dle NSS dojít. Když už k ní došlo, mohla být provedena pouze fúze, bez předchozího převodu obchodního podílu, který vedl k zatížení půjčkou za účelem úhrady kupní ceny.
- ▶ NSS závěrem podotkl, že společnost neprokázala své tvrzení, že dosahovala pozitivních hospodářských výsledků právě díky provedené restrukturalizaci. Vzhledem k tomu, že úvěrové zatížení bylo pro ni objektivně nevýhodné, je možné, že bez něj by dosáhla výsledků ještě lepších. Pozitivní výsledky celé skupiny (i kdyby byla prokázána jejich souvislost s provedenou restrukturalizací českých společností) by nemohly prokázat, že uskutečněné transakce byly ekonomicky smysluplné pro českou společnost.
- ▶ Co se týče otázky existence prvku daňové výhody a poukazu společnosti na zdanění předmětných úroků v Německu, NSS konstatoval, že je zřejmé, že společnost v důsledku uplatnění úroků ze sporné půjčky platila v ČR nižší daně, a daňovou výhodu tedy získala.

V tomto případě to tedy pro poplatníka nedopadlo dobře. V porovnání s kauzou Teleplan tento rozsudek naznačuje, že NSS při „stlačování“ akvizičního úvěru klade velký důraz na podobu smluvní dokumentace s financující bankou. Tomuto aspektu je tedy nutno věnovat pozornost. Rádi vám s řádným nastavením akvizičních transakcí pomůžeme.

V případě dotazů kontaktujte autora článku nebo poradenský tým EY, se kterým spolupracujete.

Společnost v průběhu daňové kontroly doložila, že ve smlouvě mezi zahraniční mateřskou společností a zahraniční bankou bylo sjednáno, že target změní právní formu na komanditní společnost, přičemž jejím komplementářem a komanditistou budou dvě nové české společnosti s ručením omezeným, vlastněné německými mateřskými společnostmi. Tato vlastnická struktura však nikdy nebyla implementována, požadavek banky tudíž nelze považovat za doklad o ekonomické opodstatněnosti změn, které byly (v rozporu s požadavkem banky) skutečně provedeny.

V případě jakýchkoliv dotazů se prosím obraťte na svého kontaktního partnera nebo manažera.

Zdanění společnosti

Lucie Říhová +420 731 627 058
Libor Frýzek +420 731 627 004
Ondřej Janeček +420 731 627 019
Jana Wintrová +420 731 627 020
Radek Matušík +420 603 577 841

DPH a cla

David Kužela +420 731 627 085
Stanislav Kryl +420 731 627 021

Zdanění fyzických osob

Martina Kneiflová +420 731 627 041
Ondřej Polívka +420 731 627 088

Právo

Ondřej Havránek +420 703 891 387

EY

+420 225 335 111
ey@cz.ey.com
www.ey.com/cz

Přihlášení k odběru

Pokud si přejete, aby naše daňové a právní zpravodajství dostával na e-mail i někdo z Vašich kolegů či známých, prosím přepošlete mu tento e-mail a může se přihlásit k odběru [zde](#).

Odhlášení z odběru

Nepřejete-li si odebírat Daňové a právní zprávy EY, prosím kontaktujte Marii Kotalíkovou: marie.kotalikova@cz.ey.com.

EY | Building a better working world

Smyslem EY je přispívat k tomu, aby svět fungoval lépe. Proto pomáháme klientům, našim zaměstnancům i širšímu společenství vytvářet dlouhodobé hodnoty a posilovat důvěru v kapitálové trhy.

Týmy odborníků EY, vybavené nejmodernějšími technologiemi, působí ve více než 150 zemích celého světa - provádějí audity a poskytují klientům širokou poradenskou podporu, která jim umožňuje růst, transformovat se a efektivně fungovat.

Naši auditoři, konzultanti, právní a daňoví poradci i odborníci na strategické a transakční poradenství si kladou ty správné otázky a dokážou najít ty správné odpovědi na složité problémy dnešního světa.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právnickou osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší organizaci najdete na našich webových stránkách ey.com.

© 2024 Ernst & Young, s.r.o. | EY Law advokátní kancelář, s.r.o.
Všechna práva vyhrazena.

ED None

Tento materiál má pouze všeobecný informační charakter, na který není možné spoléhat se jako na poskytnutí účetního, daňového ani jiného odborného poradenství. V případě potřeby se prosím obraťte na svého konkrétního poradce.

ey.com

Víte, že?

- ▶ Implementace DAC8 putuje do Sněmovny? [↗](#)
- ▶ Dopadá na vás nová legislativa EU v rámci boje s odlesňováním? [↗](#)
- ▶ SDEU bude řešit zajímavý aspekt odpočtu DPH u režijních nákladů? [↗](#)
- ▶ Národní účetní rada představila novou interpretaci ohledně odložené daně a kurzových rozdílů vyloučených ze zdanění? [↗](#)
- ▶ Vláda schválila novelu zákona dopadající na krátkodobé nájmy nemovitostí? [↗](#)